

İHTİYAR

Semih TOPSAKAL

Pencerenin önünde kendisine yeni bir dünya kurmuştu ihtiyar. Etrafı dikenli çiçeklerle çevrili bu küçük dünyadan başka evrenlere, âlemlere kapılar açıyor, bu kapıdan bazen çırılçıplak girip kaftanlar, altın işlemeli elbiseler, kürkler, taçlar, tokalar ve ince işlenmiş envaiçeşit süs eşyasıyla dönüyordu. Bazen de en güzel elbiselerini, en sevdiği ayakkabılarını giyiyor, en güzel kokulara bürünüp, al yanaklı bal dudaklı bir makyajla gökkuşağı renginde geçiyor o kapıdan; parçalanmış, dağılmış ve hüsrana uğramış bir şekilde tekrar dönüyordu. Geçmiş ve gelecek arasında yaptığı bu gidiş gelişler tarifi zor yıkımlara sebep oluyordu çoğu zaman. Çırılçıplak çıktığı bu yolculukta, zaman denen suni düşman, üzerine binlerce hatıra yığarak onu kat kat giydiriyor, ardından teker teker soyarak insanoğluluyla olan bu amansız savaştaki üstünlüğünü bir kez daha kanıtliyordu. Geçmiş, şu an ve gelecek çizgisinde yakaza halindeki bu yolculuklar gerçekler ve hayaller arasındaki ince tül perdeyi yırtarak iki farklı dünyayı bir dünya gibi algılamasına neden oluyordu. Rüya, hayal ve gerçek çoğu zaman bilinçaltında hatıra süzgecinden geçiyor, sonunda bambaşka bir şeye dönüşüyordu. Gördüğü suretler, kalp atışlarını hızlandıran kimi olaylar, burnuna gelen güzel ve kötü kokular, işittiği anlamlı anlamsız sesler gerçekle hayal arasındaki köprüyü tam da üzerindeki yıkıyor ve hayal kırıkları pınarından neşvünema bulan karamsarlık seline kapılıp amak-ı hayalinde kaybolmasına neden oluyordu.

Zamanın en yıkıcı silahı büzücü niteliğiydi ona göre. Bu küçültücü ve büzücü silah zamanın en sinsî silahıydı. Takvimden dökülen yapraklarla, anı ite kaka, örseleye örseleye anı kıvamına getiren saatin dönenleriyle birlikte gittikçe büzüşmüş, beli bükülmüş, ufak tefek bir ihtiyar olmuştu. Kemiklerini örten deri tabaka, kurumuş toprak gibi çatlamış, buruşmuştu. Hakiki deriden bu elbise ne yaparsa yapsın artık bir beden büyük geliyordu kendisine. Kalkma ve kaldırma kuvvetindeki gerileme de ihtiyarı zor durumda bırakıyordu artık. Düşeni yerden kaldırmak, bir şeyleri bir yerden başka bir yere taşımak, yıkanmak, oturmak, kalkmak, hareket etmek, yazmak artık onun için çok büyük ve halledilemez meselelerdendi. Bütün bu olumsuzluklara rağmen yine de sahip oldukları ile idare etmesini biliyordu. Ne yemesinden ne içmesinden ne de süslenme-

sinden geri kalıyordu. Yaşına rağmen kendisinden beklenilmeyecek bir şekilde tatlı, acı, tuzlu her türlü nebatat ve içeceğin mideye duhulüne mani olmuyor, envaiçeşit boya ve cilayı yüzüne yedirme becerisine muvaffak olabiliyordu. Saçları için yapacak pek bir şey olmasa da en azından beyazların siyahlarla olan amansız muharebesinde siyahtan yana taraf tutuyor, kırılmış, yıpranmış tellerin sevk ve idaresi ile iktifa ediyordu. Aynanın karşısında harcadığı zamanın sonunda ortaya çıkan canlının kendisi olup olmadığından şüphe ettiği zamanların sayısı az değildi. Bugün de aynı törensel tavırlarla kalkmış, duşunu almış, makyajını tazelemiş, dünyaya geldiği andan itibaren yaşayarak kazandığı maskelerini bir bir takmış, kahvaltı masasına oturmuştu. Hayatının, hayal dünyasının, düşlerinin dışarıya açılan en büyük penceresi olan bu balkonda kahvaltı yapmak mutlu ediyordu onu. Bir taraftan gelip geçenleri seyrederken diğer taraftan da çatala sapladığı türlü türlü lütfullahı boğazından aşağı yuvarlıyordu. Aynı zamanda bu balkon yazı hayatı için de çok önemliydi. Hikâyelerinin birçoğunu burada yazmıştı. Burada, yani biricik balkonunda, uzun gecelerin ölüm sessizliğine aralandığı bu yerde, yaşadığı hayatın dış dünyaya olan bu uzamsal limanında, ömrünün seyrüseferinde yaşadıklarının beyninde yaptığı çağrışımlar birer hikâye oluyor, parmaklarının arasında gidip gelen kalemin kâğıtla olan münasebetinden çıkan hışırtılar onu daha bir heyecanlandırıyordu. Uzun ve bitimsiz cümleler kurma isteği, içindeki soluksuz anlatma ve konuşma arzusu, tüm vücudunu sarıyor, nefes alıp verme ameliyesine engel oluyordu. Ona göre iyi bir hikâye için iyi bir olay örgüsüne gerek yoktu. İyi ve sağlam kurulmuş güzel bir cümlenin okuyucunun zihninde aralayacağı kapıların ardındaki çeşitliliğe ve yaratıcılığa güveniyordu. Öyle cümleler ki... Kelimelerin manadan müteşekkil bütün süslerini kuşanıp fütursuzca, kahkahalarla, bütün ihtişam ve kibriyle damarlarında dolaştığı, tunçtan sütunlar üzerine inşa edilmiş gümüşten saraylar gibi parıl parıl parladığı, onlarca öznenin kendisini bağlayacak yargının taşıyıcısına doğru aktığı cümleler... Önceleri sadece anlatmaya dayalı metinlerin başat bir elemanı gibi kullandığı, yaşı ilerledikçe kıymetine daha bir vâkıf olduğu zaman, kendisi için bir mefhum olmaktan çıkmış, belli başlı müstakil bir konu hâline dönüşmüştü. En iyimser şekilde zamanın hiç olmazsa hikâyelerindeki ana omurgayı oluşturmaya başladığını rahatlıkla söyleyebilirdi. Hikâyelerine serpiştirdiği masalımsı tesadüfler ve zamandaki ileri geri kırılmalar zihin dünyasında kendisine bir yaşam alanı açmaya çalışan kahramanların gerçeğimsi hikâyeleri ile birleşince ortaya başı sonu belirsiz, birbirine benzer, birbirinin tekrarı gibi duran olaylar zinciri çıkarıyordu. Zamanın karşı konulmaz akışında birbirine bir yerlerinden yakalanan, aynı anda ve mekânda, aynı kurgunun içinde tesadüf eseri de olsa adı geçen kahramanlar, sonraki yazdığı hikâyelerde de bir varoluş mücadelesi içine girip kendilerine bir kez daha yaşam alanı açma fırsatına malik olabiliyordu. Kahramanların yaşadığı farklı hayatlar, dönüp dolaşıp bir yerlerde tekrar birleşiyor, kader denen üst metin ince ve küçük ayrıntılarla oyuncuları farklı denklemlerde bir araya getiriyordu. Zihnini meşgul eden tüm bu muhasebat kahvaltı sofrasının vazgeçilmez unsurlarındandı.

Kahvaltısını sultanlara yakışır bir şekilde yapmanın mutluluğunu zamanın yüzünde bıraktığı çizgilerin arasında erittikten sonra üzerine siyah şalını aldı. Uzun zamandır düzetmeleriyle uğraştığı hikâye kitabını yayıncıya gönderme heyecanıyla postaneye

gitmek için evden ayrıldı. Vardığında gördüğü manzara pek de iç açıcı değildi. Uzun bir sıra vardı devletle arasında. Şişman memur sanki çok tehlikeli kimyasal bir deney yapar gibi ağır ama kendisinden ve elindeki damgadan emin bir şekilde önüne gelen her türlü evraki allıyor, pulluyor, hemen yanındaki gidecekleri bölge ve yerlere göre tanzim edilmiş ayrı ayrı sepetlere bırakıyordu. Masanın diğer tarafında bunlar olurken kendi arkasında sabırsız bir gencin homurdanmaları önce omuzlarına çarpıyor, oradan hafif bir kavis yaparak saçlarının arasından kulaklarına geliyordu. Sanki bir yerlere yetişmek için acelesi vardı gencin. Sarı renkli zarfı memura uzattı. Nefesini ve bütün homurtusunu ensesinde hissettiği delikanlıyla bir kez daha göz göze gelip çıktı postaneden. Kaldırımında gördüğü birkaç eski dostu ve yaşıtına selam verdi. Birkaç dakika parkta oyalandı. Elinde kirli çuvallarla çöp toplayan çocuklarla parkta oynayan çocukları izledi uzun uzun. Çocukların aralarını kalın bir şekilde çizen kader çizgisi sağlı sollu yalpalayarak gidiyor, bir iniyor, bir çıkıyor, köşelerde kıvrak bir şekilde kavisler çiziyor sonra tekrar düz bir şekilde yol alıp, ilerde ufukta bir yerlerde birleşiyordu. Bütün kaderler gibi, bütün çizgiler gibi o da ölümün uçsuz bucaksız ufuk çizgisine doğru gidiyordu. Kalktı yerinden. Birkaç çocuğa şeker, çikolata verdi.

Çocukları biraz daha seyrettikten sonra köşedeki büyük markete girdi ve alışveriş arabasına ne var ne yok doldurdu. Kasaya ödeme yapmak için geldiğinde postanede karşılaştığı delikanlıyla bir kere daha göz göze geldi. Ona sinirliydi aslında, sataşmak istedi, içinden kızdı, öfkeleni, homurdandı, fakat delikanlıya söylemek istediklerini kafasının içine kazdığı bir çukura yavaşça bıraktı ve çıktı marketten. Birkaç yere daha uğradı, yavaş yavaş eve doğru yürümeye başladı. Otobüs durağında soluklandı birkaç dakika. Kendisi gibi durağı durup dinlenmek için kullanan birkaç ihtiyarı süzdü belli etmeden. Kalktı, evin uzun ve yokuş yolunu tırmandı. İçeri girdi.

Lavaboya gitti. Elini yüzünü yıkadı. Kurulandı. Balkona çıktı. Masasına oturdu. Kâğıtlarını çıkardı. Yazmaya başladı. Bembeyaz kâğıt kurşun kalemin gelgitleriyle kirlenirken acı bir siren zamanın akışında derin çizikler atarak gittikçe yaklaşıyordu. Cankurtaranla çıkardığı sesi duyan arasındaki mesafe kapandıkça sesler anlamlı hecelere, heceler kelimelere, kelimeler cümlelere dönüyor, cankurtaranın içindeki hasta veya mevtanın hayat hikâyesini anlatmaya başlıyordu. İhtiyar, kelimeleri kâğıdın zarif ve nazenin tenine dövüyorken içinde iki ceset taşıyan cankurtaran da uzaklaşıyordu.

İhtiyar hikâyesinin sonunu nasıl bağlayacağını bilemedi. Kader yazdı önce. Sonra sildi. Ancak sildiği yerde hâlâ silik bir şekilde kader yazıyordu. Üstüne ölüm yazdı. Sonra onu da sildi. Ancak şimdi silik bir şekilde hem kader hem de ölüm yazılıydı üst üste. Ölüm bütün kederleri bitiren, kaderleri ise birleştiren tek gerçek diye düşündü. Bu sefer silmedi. Havanın karardığını fark etmemişti, soğuduğunu da. İçeri geçti. Şalını aldı üstüne. Çaydanlığa su koydu. Renkli camın düğmesine dokundu. Sarı bir saç yığını belirdi önce. Sonra kaş, göz, burun, ağız. Dudakları hareket ediyor fakat ses gelmiyordu. Ekran genişledikçe görüntüler bir kadına daha çok benziyordu. Hareket eden dudaklar Üçüncü Dünya Savaşı'nın Orta Doğu üzerinde başladığını, resmî olmayan ilk verilere göre şimdiden on binlerce masum insanın öldürüldüğü haberlerini arka arkaya sıralıyordu.